

İÇİNDEKİLER

6. BASIYA ÖN SÖZ.....	5
5. BASIYA ÖN SÖZ.....	7
İÇİNDEKİLER.....	9
TABLO VE ŞEKİLLER LİSTESİ.....	25
KISALTMALAR CETVELİ	27

GİRİŞ

İDARE HUKUKUNUN TANIMI

I. İDARE HUKUKU - İDARENİN HUKUKU	29
II. HUKUK SİSTEMLERİ VE İDARE HUKUKU.....	30
A. ADLÎ İDARE SİSTEMİ	30
B. İDARÎ REJİM SİSTEMİ	31
III. İDARE HUKUKUNUN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ	32
A. FRANSA'DA İDARE HUKUKUNUN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ	32
B. TÜRKİYE'DE İDARE HUKUKUNUN DOĞUŞU VE GELİŞMESİ.....	33
1) Osmanlı İmparatorluğu Dönemi.....	34
a) Klasik Osmanlı Döneminde İdarî Yargı Teşkilatı ve İdare Hukuku	34
b) Tanzimat ve Meşrutiyet Dönemlerinde İdarî Yargı Teşkilatı ve İdare Hukuku.....	34
2) Cumhuriyet Dönemi.....	35
3) Türk İdare Hukuku'nun Bugünkü Durumu	36
4) Türk İdare Hukuku'ndaki Eksiklikler	37
IV. İDARE HUKUKUNUN ÖZELLİKLERİ	38
A. İDARE HUKUKU, GENÇ BİR HUKUK DALIDIR	38
B. İDARE HUKUKUNA İLİŞKİN KURALLAR, TEK BİR KANUN İÇERİSİNDE DERLENİP TOPARLANMAMIŞTIR	39
C. İDARE HUKUKU, BİR İÇTİHAT HUKUKUDUR	39
D. İDARE HUKUKU, BİR STATÜ HUKUKUDUR.....	40
E. İDARE HUKUKU, KOZALİST BİR HUKUK DALIDIR.....	40
F. İDARE HUKUKU, FİNALİST BİR HUKUK DALIDIR.....	41
G. İDARE HUKUKU, BAĞIMSIZ BİR HUKUK DALIDIR	41
V. İDARE HUKUKUNUN KAYNAKLARI	41
A. İDARE HUKUKUNUN TEMEL KAYNAKLARI	42
1) İdare Hukukunun Yazılı Temel Kaynakları	42
a) İdare Hukukunun Normatif Temel Yazılı Kaynakları.....	42
1. Anayasa	43
2. Kanun	44

3. Kanun Hükmünde Kararnameler	45
4. Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	46
5. OHAL Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri	62
6. Uluslararası Antlaşmalar	66
7. Tüzükler	68
8. Yönetmelikler	69
9. Adsız Düzenleyici İşlemler	71
b) İdare Hukukunun İctihadî Temel Yazılı Kaynakları	72
1. Anayasa Mahkemesi Kararları	72
2. İctihadî Birleştirme Kararları	73
2) İdare Hukukunun Yazısız Temel Kaynağı: Örf ve Âdet Hukuku	73
B. İDARE HUKUKUNUN YARDIMCI KAYNAKLARI	74
1) Diğer Yargısal İctihatlar	74
2) Öğreti (Doktrin)	74
VI. İDARE HUKUKUNUN UYGULAMA ALANINI BELİRLEYEN ÖLÇÜTLER	75
A. KAMU GÜCÜ ÖLÇÜTÜ	75
B. KAMU HİZMETİ ÖLÇÜTÜ	76
C. KARMA ÖLÇÜT	77
D. KAMU YARARI ÖLÇÜTÜ	77
E. YENİ KAMU GÜCÜ ÖLÇÜTÜ	77
F. DAHA ÇOK VE DAHA AZ YETKİ ÖLÇÜTÜ	78
G. GÜNÜMÜZDEKİ DURUM	78
VII. İDARE HUKUKUNUN KONUSU (İDARENİN İŞLEYİŞİ)	79
A. GENEL OLARAK İDARENİN İŞLEYİŞİ	79
B. İDARENİN İŞLEYİŞİNE HÂKİM OLAN İLKELER	79

BİRİNCİ BÖLÜM

İDARENİN YETKİLERİ

I. GENEL OLARAK İDARENİN YETKİLERİ	81
A. İDARENİN YETKİLERİ KAVRAMI	81
B. İDARİ YETKİLERİN AYRICALIKLARI VE ÜSTÜNLÜĞÜ	81
1) İdarenin Kanunilik Karinesinden Faydalanması	82
2) İdarî Yetkilerin Çoğu Zaman Tek Taraflı Kullanımı	83
3) İdarenin Yapmış Olduğu Bazı İşlemlerin Re'sen İcra Edilmesi	83
4) Bazı Durumlarda İdareye Takdir Yetkisinin ve Yerindelik Tespitinin Tanınması	84
C. İDARİ YETKİLERİN ÜSTÜN VE AYRICALIKLI OLMASININ SEBEPLERİ	87
1) Siyasi ve Tarihi Gelişimin Etkisi	87
2) Hukukî Sebebi: Kamu Yararının Üstünlüğü	88
D. İDARİ YETKİLERİN SINIRLILIĞI VE SEBEPLERİ	89
1) Temel Hak ve Özgürlüklerin Korunması	89
2) İdarî Yetkilerin Gerçek Kişilerce Kullanılması	91

E. İDARÎ YETKİLERİN ÜSTÜNLÜĞÜNÜN VE SINIRLILIĞININ BAĞDAŞTIRILMASI	91
1) Takdir Yetkisi - Bağlı Yetki Dengesi	92
2) Olağan Yetkiler - Olağandışı Yetkiler Dengesi	93
3) Uzmanlaşmış Yargı Denetimi	96
II. İDARENİN İŞLEM YAPMA YETKİSİ	96
A. ÖZEL HUKUK ALANINDAKİ HUKUKSAL İŞLEMLER	97
1) Özel Hukukta Hukuksal İşlem Kavramı	97
2) Özel Hukukta Hukuksal İşlemin Öğeleri	98
a) İrade Açıklaması	98
b) Hukukî Sonuç	98
c) Ayrık Öğe Olarak Biçim	98
B. KAMU HUKUKU ALANINDAKİ HUKUKSAL İŞLEMLER	99
1) Kamu Hukuku İşlemleri Kavramı	99
2) Kamu Hukuku İşlemlerinin Tasnifi	99
a) Kamu Hukuku İşlemlerinin Organik Tasnifi	100
1. Yasama İşlemleri	100
2. Yürütme İşlemleri	100
3. Yargı İşlemleri	100
b) Kamu Hukuku İşlemlerinin Maddî Açıdan Tasnifi	101
1. Genel İşlemler	101
2. Birel İşlemler	101
3. Karma İşlemler	101
c) Kamu Hukuku İşlemlerinin İradelerin Açıklanması Açısından Tasnifi	101
1. Tek Yanlı Kamu Hukuku İşlemleri	102
1.1. Basit İşlemler	102
1.2. Birleşme İşlemler	102
1.3. Kolektif İşlemler	103
2. Çok Yanlı Kamu Hukuku İşlemleri	103
C. İDARÎ İŞLEMLER	103
1) İdarî İşlem Kavramı	103
2) İdarî İşlemlerin Tasnifi	107
a) Organik Açıdan İdarî İşlemler	109
1. Yasama Organının İdarî İşlemleri	109
2. Yargı Organının İdarî İşlemleri	110
3. Yürütmenin (İdarenin) İdarî İşlemleri	111
b) Maddî Açıdan İdarî İşlemler	111
1. Genel İşlemler	111
2. Birel İşlemler	112
2.1. Koşul İşlemler	112
2.2. Özel İşlemler	113
3. Karma İşlemler	113
4. Birden Çok İlgiliye Yönelik Bireysel İşlemler	114

4.1. Genel İdarî Kararlar	114
4.2. Otomatik İşlemler.....	115
c) İradelerin Açıklanması Açısından İdarî İşlemler.....	116
1. İradelerin Açıklanma Biçimi Açısından İdarî İşlemler	116
1.1. Basit İşlemler	116
1.2. Birleşme İşlemler.....	116
1.2.1. Dar Anlamda Birleşme İşlem	117
1.2.2. Geniş Anlamda Birleşme İşlem	118
1.3. Kolektif İşlemler	118
2. İradelerin Açıklanma Nedeni Açısından İdarî İşlemler.....	118
2.1. Res'en Yapılan İdarî İşlemler	119
2.2. Katılma İşlemler.....	119
2.2.1. Açık Kabul İşlemleri	119
2.2.2. Açık Ret İşlemleri.....	120
2.2.3. Zimnî Kabul İşlemleri.....	120
2.2.4. Zimnî Ret İşlemleri	120
d) Hukuksal Etkisinin Niteliği Açısından İdarî İşlemler	121
1. Hukuksal Etkisinin İçeriği Açısından İdarî İşlemler.....	121
1.1. Emredici İdarî İşlemler.....	121
1.2. Yapıcı İdarî İşlemler	121
1.3. Belirleyici İdarî İşlemler	121
2. Kişilerin Sahip Olduğu Haklara Etkisi Açısından İdarî İşlemler.....	122
2.1. Yararlandırıcı İdarî İşlemler	122
2.2. Yükümlendirici İdarî İşlemler.....	122
2.3. Güvence Sağlayan İdarî İşlemler	123
3. Etkileme Süresi Açısından İdarî İşlemler.....	123
3.1. Geçici Etkili İdarî İşlemler	123
3.2. Etkisi Sürekli İdarî İşlemler	123
e) İptal Davalarına konu olup olmayacağına göre idarî İşlemler	123
1. İptal Davasına Konu Olan İdarî İşlemler	123
2. İptal Davasına Konu Olmayan İdarî İşlemler	124
3) İdarî İşlemin Unsurları (Öğeleri)	126
a) Yetki.....	127
1. Yetki Devri ve İmza Devri.....	129
2. Yetki Unsurunun Görünümleri	131
2.1. Kişi Yönünden Yetki	131
2.2. Konu Yönünden Yetki	132
2.3. Yer Yönünden Yetki	134
2.4. Zaman Yönünden Yetki	135
b) Şekil	137
1. Yazılı Olup Olmamasına Göre Şekil Öğesi.....	138
1.1. Yazılı Şekil	138

1.2. Yazılı Olmayan Şekil.....	139
2. Aslî Olup Olmamasına Göre Şekil Ögesi	140
2.1. Aslî Şekil	140
2.2. Tali Şekil	141
c) Sebep	143
1. Sebebi Belli İdarî İşlemler	145
2. Sebebi İdareye Bırakılan İdarî İşlemler	146
3. Sebep Gösterilmesi Öngörülmemiş İdarî İşlemler.....	147
d) Konu	148
e) Maksat (Amaç)	149
1. Genel Maksat	150
2. Özel Maksat	150
4) İdarî İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	150
a) Düzenleyici İdarî İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	151
b) Birel İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	152
c) Karma İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	153
d) Birden Çok İlgiliye Yönelik Bireysel İşlemlerin Yürürlüğe Girmesi	154
5) İdarî İşlemlerdeki Sakatlıklar	154
a) Yokluk Sonucunu Meydana Getiren Sakatlıklar	154
1. Filî Memurluk	157
2. Fonksiyon Gaspı	158
3. Yetki Gaspı.....	158
4. Ağır ve Bariz Yetki Tecavüzü.....	159
5. Hukukun Öngördüğü Sebebe Dayanmadan İşlem Yapılması	159
6. Hukukun Açıkça Öngördüğü Şekil ve Usul Kurallarına Aykırı Davranış	159
7. Hukukun Öngörmediği Konunun Gerçekleşmesi	160
b) İdarî İşlemin İptalini Gerektiren Sakatlıklar	161
1. Yetki Yönünden Hukuka Aykırılık (Yetki Yönünden Sakatlık).....	161
1.1. Konu Yönünden Yetkisizlik	162
1.2. Yer Yönünden Yetkisizlik	163
1.3. Zaman Yönünden Yetkisizlik.....	164
2. Şekil Yönünden İptali Gerektiren Sakatlık	165
3. Sebep Yönünden İptali Gerektiren Sakatlık.....	167
4. Konu Yönünden İptali Gerektiren Sakatlık	172
5. Amaç Yönünden İptali Gerektiren Sakatlık.....	173
c) Eksik Düzenleme Sebebiyle İşlemin İptali	175
d) İdarî İşlemin İptalini Gerektirmeyen Sakatlıklar	178
6) İdarî İşlemlerin Sona Ermesi.....	178
a) İdarî İşlemi Yapan İdarenin İradesi Dışında Gerçekleşen Sona Erdirici Nedenler	179
1. Hukukî Nedenler	179

2.	Fiilî Nedenler	179
3.	İdarî İşlemin Kendiliğinden Sona Ermesi	179
b)	İdarî İşlemi Yapan İdarenin İradesine Bağlı Olarak Gerçekleşen Sona Erdirici Nedenler.....	180
1.	Geri Alma	180
2.	Kaldırma	183
3.	Değiştirme	184
4.	Düzeltilme	184
D.	İDARENİN SÖZLEŞMELERİ.....	184
1)	Kavram	184
2)	İdarenin Sözleşmelerinin Türleri	185
a)	İdarenin Özel Hukuk Sözleşmeleri.....	186
1.	İdarenin Özel Hukuk Sözleşmelerinin Özellikleri	187
2.	İdarenin Özel Hukuka Göre Yaptığı Sözleşme Türleri	187
2.1.	Kamu ihale Sözleşmeleri	188
2.2.	Abonman Sözleşmeleri.....	189
2.3.	1999'dan İtibaren İmzalanan Yap-İşlet-Devret Sözleşmeleri	190
2.4.	2006'dan İtibaren Yapılan Yap-İşlet Sözleşmeleri	190
2.5.	Ortak Girişim (Joint-Venture) Sözleşmeleri	191
2.6.	Finansal Kiralama (Leasing) Sözleşmeleri	191
2.7.	Diğer Özel Hukuk Sözleşmeleri.....	192
b)	İdarenin İdarî Sözleşmeleri.....	194
1.	İdarî Sözleşmelerin Özellikleri	194
2.	İdarî Sözleşme Türleri.....	194
2.1.	İdarî Sözleşmelerin Klasik Türleri.....	195
2.1.1.	İmtiyaz Sözleşmesi	196
2.1.2.	Müşterek Emanet Sözleşmesi	197
2.1.3.	İltizam Sözleşmesi	198
2.1.4.	İstikraz Sözleşmeleri	198
2.1.5.	Yeraltı ve Yerüstü Servetlerinin İşletilmesine İlişkin Sözleşmeler	198
2.1.6.	İdarî Hizmet Sözleşmeleri.....	199
2.1.7.	Orman İşletme Sözleşmeleri	199
2.2.	İdarî Sözleşmelerin Yeni Türleri.....	200
2.2.1.	Ekonomik Teşvik Sözleşmesi	200
2.2.2.	Elektrik Hizmetinde Görevlendirme Sözleşmesi.....	201
2.2.3.	Otoyollarla İlgili Görevlendirme Sözleşmesi.....	202
2.2.4.	1995-1999 Yılları Arasında Yapılan Yap-İşlet-Devret Sözleşmesi	202
2.2.5.	1997-2006 Yılları Arasında Yapılan Yap-İşlet Sözleşmesi	202
2.2.6.	Telekomünikasyon Alanındaki Görev ve	

	Görevlendirme Sözleşmesi	203
	2.3. Atıpk İdarî Sözleşmeler	203
3)	İdarenin Sözleşmelerinin Bölümleri	203
	a) Şartname	203
	b) Anlaşma	204
4)	İdarenin Sözleşmelerinin Uygulanması	204
	a) Sözleşmelerde Sözleşmecinin Borçları	205
	1. Şahsen İfa	205
	2. Sözleşme ve Şartname Hükümlerine Uygun, Tam ve Zamanında İfa	205
	3. Dürüst İfa	205
	b) Sözleşmelerde Sözleşmecinin Hakları	206
	1. Sözleşmecinin Ücret Hakkı	206
	2. Sözleşmecinin Tazminat Hakkı	206
	3. Sözleşmelerde İdarenin Borçları	207
	c) Sözleşmelerde İdareye Tanınan Hak ve Yetkiler	208
	1. Denetleme ve Yönlendirme Yetkisi	208
	2. Yaptırım Uygulama Yetkisi	208
	3. Tek Yanlı Değişiklik Yapma Yetkisi	209
	4. Hizmet Yararına Fesih Yetkisi	210
	d) Sonradan Gelişen Durumların İdarenin İmzaladığı Sözleşmelerin Uygulanmasına Etkileri	212
	1. Mücbir Sebepler	212
	2. Fait du Prince	213
	3. Öngörülemezlik	213
5)	İdarenin Sözleşmelerinin Sona Ermesi	214
	a) Normal Sona Erme	215
	1. Sürenin Dolması	215
	2. Edimin Yerine Getirilmesi	215
	b) Fesih	216
	1. Tarafların Anlaşmasıyla Fesih	216
	2. İdare Tarafından Tek Yanlı Fesih	216
	2.1. Sözleşmecinin Kusuru Nedeniyle Fesih	216
	2.2. Hizmet Yararına Fesih	217
	3. Mahkeme Kararıyla Fesih	217
6)	İdarenin Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar	217
	a) İdarenin Özel Hukuk Sözleşmelerinden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümü	218
	b) İdarî Sözleşmelerden Kaynaklanan Uyuşmazlıkların Çözümü	221
	1. İdarî Sözleşmelerden Kaynaklanan Tam Yargı Davaları	221
	2. İdarî Sözleşmelerden Kaynaklanan İptal Davaları	222
	3. İdarî Sözleşmelerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklar İçin Tahkim Yolu	223

III. İDARENİN EYLEM YAPMA YETKİSİ.....	224
A. İDARÎ EYLEMLER	225
1) İdarî Eylem Kavramı	225
2) İdarî Eylemlerin Yargısal Denetimi	228
B. FİİLÎ YOL.....	229
1) Fiilî Yol Kavramı	229
2) Fiilî Yolun Yargısal Denetimi	232

İKİNCİ BÖLÜM İDARENİN GÖREVLERİ

I. İDARENİN GÖREVLERİ KAVRAMI	233
II. İDARE VE TOPLUMSAL ORTAK ZORUNLU İHTİYAÇLAR.....	234
III. TOPLUMSAL ORTAK İHTİYAÇLARIN BELİRLENMESİ VE GELECEĞİN ÖNGÖRÜLMESİ.....	235
A. GÜNLÜK TOPLUMSAL ORTAK İHTİYAÇLARI BELİRLEME ARAÇLARI.....	235
1) Siyasal Araçlar	236
2) İdarî, Bilimsel ve Teknik Araçlar	236
B. GELECEĞİN ÖNGÖRÜLMESİ VE PLANLAMA FAALİYETİ.....	236
IV. TOPLUMSAL ORTAK İHTİYAÇLARIN KARŞILANMASI	237
A. KORUYUCU FAALİYETLER	237
1) Bağımsızlık ve Egemenliğin Korunması	237
a) Savunma Faaliyetleri	239
1. Savunma Kavramı.....	239
2. Savunma Konusunda Cumhurbaşkanının Görev, Yetki ve Sorumluluğu	240
3. Askerlik Ödevinin Düzenlenmesi	241
4. Silahsız Sivil Savunma Ödevleri	242
5. Yurda Giren Düşmana Karşı Sivil Savunma Faaliyetleri	243
6. Askerî Mal ve Hizmetlerin Karşılanması	244
b) Millî Güvenliğin Korunması	245
1. Millî Güvenlik kavramı.....	245
2. Millî Güvenlik Açısından Tehlike Türleri	246
2.1. Dış Tehlikeler	246
2.2. İç Tehlikeler	247
3. Millî Güvenlikle İlgili Düzenlemelerin Kanunla Yapılma İlkesi	247
4. Millî Güvenliğin Korunmasında Cumhurbaşkanının Sorumluluğu	248
5. Millî Güvenliğin Korunmasına Yönelik Görevler	248
5.1 Millî Güvenlikle İlgili Haber Alma ve Haber İletme	249
5.2. Olağanüstü Yönetim Usulüne Başvurma	250
2) Kamu Düzeninin Korunması ve İdarenin Kolluk Faaliyetleri	254
a) Kolluğun Tanımı.....	254

b)	Kolluğun Amacı ve Konusu	255
1.	Kamu Düzeni Kavramı	256
2.	Kamu Düzeninin Öğeleri.....	257
2.1.	Genel Güvenlik	257
2.2.	Genel Sağlık	258
2.3.	Dirlik ve Esenlik	258
2.4.	Genel Ahlak	258
2.5.	Kamusal Estetik	259
2.6.	İnsan Onuru.....	259
2.7.	Bireylerin Kendilerine Karşı Korunması	260
c)	Kolluk Türleri ve Ayrırımları	260
1.	İdare Tarafından Yürütülen Kolluk	261
1.1.	İdarî Kolluk - Adlî Kolluk ayrımı.....	262
1.1.1.	Adlî Kolluk	262
1.1.1.1.	Adlî Kolluğun Görev, Yetki ve Sorumlulukları	262
1.1.1.2.	Adlî Kolluk Görevlilerinin Nitelikleri.....	263
1.1.1.3.	Adlî Kolluk Görevlilerinin Çalışma Esasları.....	263
1.1.1.4.	Adlî Kolluk Hizmetinin Denetimi	264
1.1.2.	İdarî Kolluk	264
1.1.3.	Türk Mevzuatındaki İdarî Kolluk - Adlî Kolluk Ayrımı	264
1.1.4.	İdarî kolluk - Adlî Kolluk Ayrımının Temelleri	265
1.1.4.1.	Görevin Niteliği ve Amacı Bakımından	265
1.1.4.2.	Tabi Oldukları Hukuksal Rejim Açısından	266
1.1.4.3.	Teknik Nedenler Açısından	267
1.1.5.	Adlî Kolluk - İdarî Kolluk Ayrımının Ülkemizdeki Durumu	267
1.2.	İdarî Polis (Kolluk) - Siyasi Polis	269
1.3.	Çarşı ve Mahalle Bekçileri	270
2.	Özel Sektör Tarafından Yürütülen Kolluk (Özel Güvenlik)	271
d)	İdarî Kolluk ve Türleri	274
1.	Genel İdarî Kolluk	275
1.1.	Polis.....	276
1.2.	Jandarma.....	276
1.3.	Çarşı ve Mahalle Bekçileri	276
2.	Özel İdarî Kolluk	277
e)	Kolluk Yetkisinin Kullanış İlkeleri	278
1.	Hukukilik İlkesi.....	278
1.1.	Hukukilik İlkesinin “Yasallık Yönü”	278
1.2.	Hukukilik İlkesinin “Demokratik Toplum Düzenin Gerekleri Yönü”	280

2.	Ölçülülük İlkesi	281
2.1.	Elverişlilik İlkesi.....	282
2.2.	Gereklilik İlkesi	283
2.3.	Orantılılık (Adil Denge) İlkesi	284
3.	Gecikmede Tehlike Bulunması İlkesi	284
4.	Müdahalede Haklılık İlkesi.....	285
f)	Kolluk Yetkisinin Sınırları	285
1.	Amaç Bakımından Sınırları	286
2.	Sebepe Bakımından Sınırları	286
3.	Konu Bakımından Sınırları	286
4.	Yer Bakımından Sınırları	287
4.1.	Konutlar	287
4.2.	Özel İş Yerleri ve Umuma Açık Yerler	288
4.3.	Umumi Yerler	289
4.4.	Başkent ve Taşra.....	290
4.5.	Büyük Şehirler ile Kasabalar	290
4.6.	Yoğun Trafığı Olan Yollar ile Az Gelip Geçilen Yollar	290
5.	Zaman Bakımından Sınırları.....	291
5.1.	Her Zaman Yetkili Olduğu Zamanlar	291
5.2.	Olağan Yaşantı Zamanı	292
5.3.	Anayasa'da Düzenlenmeyen Olağan Dışı Zamanlar	292
5.4.	Olağanüstü Hâlin Uygulandığı Zamanlar	292
g)	Kolluk İşlemleri ve Yöntemleri.....	293
1.	Kolluk Alanındaki Kural İşlemler	293
2.	Kolluk Alanındaki Birel İşlemler	294
2.1.	Bildirim Alınması	295
2.2.	İzin (Ruhsat) Verme	295
2.3.	Denetim.....	296
2.4.	Önleme Araması.....	296
2.5.	Kişileri ve Araçları Durdurma ve Kimlik Sorma	296
2.6.	Emir ve Uyarı	297
2.7.	Faaliyetin Ertelenmesi	297
2.8.	Faaliyetin Yasaklanması (Menedilmesi)	298
2.9.	Kapatma	298
2.10.	Res'en İcra, Zor Kullanma ve Silah Kullanma.....	299
2.11.	İdarî Yaptırımlar	300
h)	Kolluk Eylemleri.....	301
i)	Kolluk Makamları Üstleri ve Personeli.....	302
j)	İdarî Kolluk Yetkilerinin Birbiriyle Çatışması ve Yarışması	303
1.	Merkezî İdare Kolluk Makamlarının Çatışması ve Yarışması	303
2.	Merkezî İdare Kolluğu ile Yerel Yönetim Kolluklarının Çatışması ve Yarışması	304

3.	Yerel Yönetim Kolluklarının Kendi İçinde Çatışması ve Yarışması	304
4.	Genel Kolluk ile Özel Kolluklar Arasındaki Çatışma ve Yarışma.....	305
B.	KAMU HİZMETLERİ	307
1)	Kamu Hizmeti Kavramı ve Tanımı	307
2)	Kamu Hizmetinin Ögeleri	309
a)	Kamu Hizmetini Sunan (Organik Öge).....	309
b)	Kamu Hizmetinin Sunulduğu Kişiler	311
1.	Kamusal Yönetim Usullerine Tabi Hizmetler Karşısında Kişilerin Durumları	312
2.	Özel Yönetim Usullerine Tabi Hizmetler Karşısında Bireylerin Durumları.....	313
c)	Kamu Yararı Kamu Hizmetinin Manevi Ögesi.....	314
d)	Kamu Yararını Hedefleyen Faaliyet (Kamu Hizmetinin Maddî Ögesi).....	315
3)	Kamu Hizmetlerinin Özellikleri.....	315
a)	Süreklilik, Kesintisizlik ve Düzenlilik	316
b)	Genellik ve Tarafsızlık İlkesi (Eşitlik-Nesnellik)	318
c)	Değişkenlik - Uyarılma İlkesi.....	319
d)	Kamu Hizmetlerinin Bedelsizliği (Meccanılığı) İlkesi.....	319
4)	Kamu Hizmetlerinin Kurulması, Düzenlenmesi, Kaldırılması.....	321
a)	Kamu Hizmetlerinin Kurulması.....	321
b)	Kamu Hizmetlerinin Düzenlenmesi	322
c)	Kamu Hizmetlerinin Kaldırılması ve Özelleştirme	323
5)	Kamu Hizmetlerinin Türleri ve Hukukî Rejimleri	325
a)	Hizmeti Sunan Özneye Göre Kamu Hizmeti Türleri.....	325
1.	Kamu Tüzelkişileri Tarafından Sunulan Kamu Hizmetleri.....	326
2.	Özel Teşebbüs Tarafından Yürütülen Kamu Hizmetleri (Virtüel Kamu Hizmetleri).....	326
3.	Kamu - Özel Karma Oluşumlar Tarafından Sunulan Kamu Hizmetleri.....	328
b)	Tekelli - Tekelsiz Olmalarına Göre Kamu Hizmeti Türleri	328
1.	Tekelli Kamu Hizmetleri	329
2.	Tekelsiz Kamu Hizmetleri	329
c)	Hizmetin Sunulduğu Coğrafi Yere Göre Kamu Hizmeti Türleri	329
1.	Evrensel Kamu Hizmetleri	329
2.	Ulusal Kamu Hizmetleri.....	330
3.	Bölgesel Kamu Hizmetleri	330
4.	Yerel Kamu Hizmetleri.....	330
d)	Kişilerin Yararlanma Biçimine Göre Kamu Hizmeti Türleri	331
1.	Doğrudan Doğruya Bireysel Yararlanma Sağlayan Kamu Hizmetleri.....	331

2.	Dolaylı ve Birlikte Yararlanma Sağlayan Kamu Hizmetleri.....	331
e)	Konularına Göre Kamu Hizmeti Türleri.....	332
1.	İdarî Kamu Hizmetleri.....	332
2.	İktisadî Kamu Hizmetleri	332
3.	Sosyal Kamu Hizmetleri.....	333
4.	Bilimsel, Teknik ve Kültürel Kamu Hizmetleri.....	334
6)	Kamu Hizmetlerinin Görülüş Usulleri	335
a)	Emanet Usulü	336
b)	Ruhsat (izin) Usulü.....	336
c)	Müşterek Emanet Usulü.....	337
d)	İmtiyaz Usulü.....	338
1.	Tanımı ve Özellikleri	338
2.	İmtiyaz Usulünde İdarenin Yetkileri	339
3.	İmtiyazcının Hakları ve Yükümlülükleri	340
3.1.	İmtiyazcının Hakları	340
3.2.	İmtiyazcının Yükümlülükleri	341
4.	İmtiyazcının Seçimi.....	341
5.	İmtiyazın Sona Ermesi	342
e)	İltizam Usulü.....	343
f)	Yap-İşlet-Devret Usulü	343
g)	Yap-İşlet Usulü.....	345
h)	Görevlendirme Usulü	346
i)	Özel Yasalarla Kurulan Derneklerle Kamu Hizmeti Yürütülme Usulü	347
C.	KAMUYA YARARLI FAALİYETLERİ ÖZENDİRME VE DESTEKLEME İŞLEMLERİ	347
1)	Kamu Yararına Çalışan Dernekler	348
a)	Statüye Alınma ve Statüden Çıkarma	348
b)	Kamu Yararına Çalışan Derneklere Sağlanan İmkânlar	349
1.	İzin Almadan Yardım Toplayabilme Kolaylığı.....	350
2.	Kamuya Ait Taşınmaz Tahsisinde ve Satın Alımında Kolaylık	350
3.	Kamu Tüzelkişileriyle Ortak Girişimlerde Bulunmak	350
4.	Kamu Yararına Çalışan Derneklere Tanınan İstisna ve Muafiyetler.....	351
c)	Kamu Yararına Çalışan Derneklerin Denetlenmesi	352
2)	Kamu Yararına Çalışan Vakıf Olabilir mi?	352
3)	Ekonomik ve Bazı Coğrafi Alanların Gözetilmesi ve Teşvik Edilmesi	352
a)	Teşvik Nedenleri.....	354
b)	Teşvik Tedbirleri ve Çeşitleri.....	355
1.	Dolaylı Teşvikler	355
2.	Doğrudan Teşvikler	356
c)	Teşvik Tedbirlerinin Hukukî Niteliği.....	357
D.	ÖNGÖRME VE ALTERNATİF BELİRTME İŞLEVİ.....	358
1)	Kavram	358

2) Öngörme ve Alternatif Belirlemenin İçeriği	358
a) Bilgilendirme ve Danışmanlık	359
b) Planlama.....	360
1. Planlama Kavramı.....	360
2. Planlama Belgelerinin Türleri	362
2.1. Hukukî Niteliğine Göre Planlama Belgelerinin Türleri	362
2.1.1. Emredici Planlar Biçimi.....	362
2.1.2. Yol Gösterici Planlar	362
2.2. Amaçlarına Göre Planlama Belgelerinin Türleri	364
2.2.1. Bütçeleme Amacına Yönelik Planlama Belgeleri	364
2.2.1.1. Stratejik Planlar	364
2.2.1.2. Orta Vadeli Program.....	366
2.2.2. Kalkınma Amacına Yönelik Planlama Belgeleri.....	367
2.2.2.1. Kalkınma Planları.....	367
2.2.2.2. Cumhurbaşkanlığı Yıllık Programı.....	368
2.2.2.3. Bölge Kalkınma Projeleri (Planları)	369
2.2.2.4. Bölge Kalkınma Programları	371
2.3. Kapsadıkları Coğrafi Alana Göre Planlama Belgelerinin Türleri.....	372
3. Planlamanın İlkeleri.....	372
3) Öngörme ve Alternatif Belirleyen İşlemlerinin Yargısal Denetimi	373
E. ÖZYÖNETİM İŞLERİ	374
1) Kavram	374
2) Türkiye'deki Bugünkü Durum.....	374
a) Personelin Özlük İşleri.....	374
b) Araç-Gereç Sağlama ve İnşaat-Tesisat Yaptırma	375
c) İdare Mallarının Yönetimi ve Denetimi	376
d) Dava ve Genel İcra Takipleri.....	377
e) Para Harcamaları.....	378
f) İdarenin İç Çalışma Düzeni	379
g) Tanıtma ve Yayın İşleri	379
3) Özyönetim İşlerinin Hukukî Rejimi	380

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İDARENİN DENETLENMESİ

I. DENETİM KAVRAMI	381
II. İDARENİN DENETLENMESİNİN YOL VE YÖNTEMLERİNİN TÜRLERİ	382
A. İDARENİN İÇ (ULUSAL) HUKUKA GÖRE DENETLENMESİ.....	382
1) İdarenin Yargısal Denetimi.....	383
2) İdarenin Yargısal Olmayan Yollardan Denetimi.....	384
a) İdarenin İdare Tarafından Denetlenmesi	384
1. İç İdarî Denetim.....	385

1.1.	İdarenin Kendini Denetlemesi	385
1.2.	Hiyerarşik Denetim	387
1.3.	Organik İdarî Denetim	387
1.4.	5018 Sayılı Kanun'a Göre Kurulan İç Denetim Birimlerince Yapılan Denetim	388
2.	Dış İdarî Denetim	388
2.1.	Vesayet Denetimi	389
2.2.	Özel Denetim Kuruluşlarınca Yapılan Dış İdarî Denetim	390
2.2.1.	Devlet Denetleme Kurulu Tarafından Yapılan Denetim	390
2.2.2.	Bilgi Edinme Değerlendirme Kurulu Tarafından Yapılan Denetim	392
2.2.3.	Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Tarafından Yapılan Denetim	392
b)	Siyasi Denetim: İdarenin TBMM Tarafından Denetlenmesi	394
1.	Doğrudan Siyasi Denetim	395
1.1.	Genel Görüşme	395
1.2.	Meclis Araştırması	396
1.3.	Meclis Soruşturması	396
1.4.	Yazılı Soru	397
1.5.	Dilekçe Komisyonu Aracılığıyla Yapılan Siyasi Denetim	398
1.6.	TBMM İnsan Hakları İnceleme Komisyonu Aracılığıyla Yapılan Siyasi Denetim	399
2.	Dolaylı Siyasi Denetim	400
2.1.	Sayıştay Aracılığıyla Yapılan Denetim	400
2.2.	Kamu Denetçiliği Kurumu Aracılığıyla Yapılan Denetim	403
c)	Kamuoyu Denetimi	407
B.	ULUSLARARASI HUKUKA GÖRE İDARENİN DENETLENMESİ	410
1)	İdarenin Uluslararası Hukuka Göre Denetiminin Önemi ve Gerekliliği	410
2)	İdare Üzerinde Uygulanan Uluslararası Denetim Türleri	410
a)	Avrupa Konseyi Tarafından Yapılan Uluslararası Denetim	411
b)	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi Kapsamında Yapılan Uluslararası Denetim	412
1.	Genel Olarak Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi	412
2.	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Özellikleri	412
3.	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin İç Hukukumuzdaki Yeri	413
4.	Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin Öngördüğü Denetim Organları	415
4.1.	Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	415
4.2.	Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi	416
c)	Avrupa Birliği Organlarının Yaptığı Uluslararası Denetim	417
1.	Avrupa Birliği'nin Kısa Tanıtımı	417

2. Türkiye'nin Avrupa Birliği ile İlişkilerinin Anayasa Hukuku Açısından Değerlendirilmesi.....418
3. Avrupa Birliği Düzeyinde Denetim420

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

İDARENİN MALÎ SORUMLULUĞU

I.	MALÎ SORUMLULUK KAVRAMI	421
II.	İDARENİN MALÎ SORUMLULUĞUNUN TABİ OLDUĞU HUKUK DALLARINA GÖRE TÜRLERİ	422
A.	İDARENİN ÖZEL HUKUKA İLİŞKİN MALÎ SORUMLULUĞU.....	425
1)	İdarenin Özel Hukuk Öznesi Olmasından Kaynaklanan Özel Hukuka İlişkin Malî Sorumluluğu.....	425
a)	İdarenin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Yaptığı Sözleşmelerden Kaynaklanan Sorumluluğu.....	425
b)	İdarenin Özel Hukuk Hükümlerine Göre Yaptığı Eylemlerinden Kaynaklanan Sorumluluğu.....	426
1.	İdarenin Kusura Dayanan Haksız Fiil Sorumluluğu	426
2.	İdarenin Kusura Dayanmayan Özel Hukuk Alanındaki Objektif Sorumluluğu	427
c)	İdarenin Lehine Gerçekleşen Sebepsiz Zenginleşmelerden Dolayı Sorumluluğu	428
2)	İdarenin, Adlî Yargı Denetimine Tabi Kamu Hizmetlerinden Kaynaklanan Sorumluluğu.....	429
a)	Tapu Sicil Muhafızlığının İşlem ve Eylemlerinden İdarenin Sorumluluğu	429
b)	İdarenin İcra –İflas Memurlarının Kusurlarından Kaynaklanan Sorumluluğu	429
B.	İDARENİN İDARE HUKUKA İLİŞKİN MALÎ SORUMLULUĞU	430
1)	İdarenin İdare Hukukuna İlişkin Malî Sorumluluğunun Tanımı	430
2)	İdarî Sorumluluğun Kaynakları	431
a)	İdarî Sözleşme Nedeniyle İdarenin Sorumluluğu	431
b)	İdarenin Kusur Sorumluluğu.....	432
1.	Hizmet Kusuru.....	432
1.1.	Hizmet Kusuru Kavramı	432
1.2.	Hizmet Kusurunun Özellikleri	434
1.3.	Hizmet Kusurunun Ortaya Çıkma Biçimleri	436
1.3.1.	Hizmetin Kötü İşlemesi.....	437
1.3.2.	Hizmetin Geç İşlemesi	438
1.3.3.	Hizmetin Hiç İşlememesi	439
2.	Görev Kusuru ve Benzer Durumlar.....	439
2.1.	Görev Kusuru Kavramı.....	440
2.2.	Hizmetten Ayrılabilen Kişisel Kusur Kavramı.....	443
2.3.	Hizmetle İlgili Olmayan Kişisel Kusur Kavramı.....	446

c) İdarenin Kusursuz Sorumluluğu	447
1. Risk İlkesi	448
2. Sosyal Risk İlkesi	450
3. Kamu Külfetleri Karşısında Eşitlik İlkesi	454
III. İDARENİN SORUMLULUĞUNUN ŞARTLARI	457
A. İDAREYE AİT BİR DAVRANIŞ	457
B. ZARAR	459
C. İLLİYET BAĞI	462
IV. SORUMLULUĞU ORTADAN KALDIRAN YA DA AZALTAN HÂLLER	464
A. ZARAR GÖRENİN KUSURU	464
B. ÜÇÜNCÜ KİŞİNİN KUSURU	466
C. MÜCBİR SEBEP	469
D. BEKLENMEYEN HÂL	472
V. ZARARIN GİDERİLMESİ	473
A. ZARARIN TAZMİN EDECEK KAMU TÜZELKİŞİSİNİN TESPİTİ	474
B. ZARARIN TAZMİNİNİN İDAREDEDEN TALEP EDİLMESİ	476
1) İdarî Yargıda Açılacak Tazminat Davaları (Tam Yargı Davaları)	476
2) Adlî Yargıda Açılacak Tazminat Davaları	478
C. ZARARIN TAZMİNİNE İLİŞKİN İLKELER	478
1) Tazminatın Nakden Yapılması İlkesi	478
2) İdarenin Sorumluluğunun Sınırlılığı İlkesi	478
3) Mahkemenin Talep Edilenden Fazla Tazminata Hükmedememesi İlkesi	478
D. TAZMİNAT MİKTARININ BELİRLENMESİ	479
1) Zararın Tamamen Giderilmesi	479
2) Zarar Miktarının Tespitinde Esas Alınacak Tarih	479
3) Tazminatın Ödenme Şekli	479
4) Ek Tazminatlar	480
KAYNAKLAR	481
DİZİN	490